

MRTT Vám- és Pénzügyőri Tagozata, NKE RTK Rendészetelméleti
Kutatóműhelye szakmai kerekasztal beszélgetése
2013. április 10.

A rendészet ereje, avagy a mobilellenőrzésben rejlő perspektívák

Az előadás olyan akciók eredményeit mutatta be, ahol a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az alábbiakban ismertetett rendészeti feladatok végrehajtásával, az adószakmai ág támogatásával kiemelkedő eredményeket ért el az adóelkerülő magatartások és az egyéb jogsértések felderítésében.

Az első akció a BorderSK elnevezést kapta, amely akciósorozat életre hívásának többes indoka volt. (az akciósorozat 2013. évi folytatása a ZB13 néven fut.)

Egyrészt az Általános Forgalmi Adóra (továbbiakban: ÁFA) irányuló visszaélések, jogosulatlan ÁFA visszaigénylések, közérdekű bejelentésekben rögzített információk és a korábbi közúti ellenőrzések során szerzett tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az ÁFA bevételek tekintetében kiemelt kockázatot jelent a mai napig az Európai Unió tagállamok között bonyolódó áruforgalom ellenőrzöttségének hiánya.

Másrészt, Szlovákia és Magyarország közötti határszakasz hossza, határátkelőhelyeinek nagy száma, a szomszédos országban működő egyes vámkezelő helyek közelsége is indokolta a határszakaszon bonyolódó teherforgalom fokozott ellenőrzésének szükségességét.

Továbbá az Európai Unió tagságunkból adódóan a klasszikus vámellenőrzés visszaállítására a határátkelőhelyeken nem volt lehetőség, azonban Magyarország adóbevételeinek védelme és az esetleges visszaélések megelőzése, megakadályozása és felderítése érdekében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény valamint az Adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényben meghatározott ellenőrzési jogosítványok és lehetőségek használatával, megfelelően dokumentált ellenőrzések elvégzését kezdtük meg. Bízunk benne, hogy az ellenőrzések végrehajtásának tapasztalatait felhasználva, új intézkedésekre, esetleges jogszabályi változások előterjesztésére nyílt lehetőség.

Az akció célja az áruforgalom feltérképezése, az ellenőrzés adatainak és okmányainak rögzítése az adószakmai ún. ÁMEN (árumozgás ellenőrző nyilvántartási rendszer) rendszerben. Az ellenőrzött járművek közül kiemelt figyelmet kaptak azok a szállítmányok, amelyek rakománya után az ÁFA megfizetése még nem történt meg. Ezen szállítmányok EU-n belüli mozgása ugyanis az ÁFA visszaigénylés, vagy az ÁFA-val történő visszaélések lehetőségét teremti meg.

A távol-keleti származású áruknak is külön figyelmet szenteltünk. Jellemzőjük, hogy egy másik EU tagállamban vámkezelik az árukat szabad forgalom számára ÁFA megfizetése nélkül. Az így vámkezelt árukat konténerben, kamionban vagy kisebb szállítójárművekre szétosztva, különféle szállító levelek, fuvarlevelek felhasználásával hozzák be Magyarország területére forgalomba hozatal céljából.

Az akció különlegessége, hogy az adó szakmai ág a közúti ellenőrzés elvégzésekor azonnal biztosította a címzettek adózói háttérére vonatkozó információkat. A lekérdezések az akció

irányítója útján, illetve az idei (2013 évi) „ZB13” akcióban a NAV Központi Ügyelet útján történtek meg.

Az előadás többféle szempont szerint taglalta az akciók eredményeit.

Határforgalom rövid elemzése, az ellenőrzés hatása

Az akció kezdete előtti (ún. nulladik nap) nap, egy átlagos hétköznapon lefolytatott, ellenőrzés tevékenység nélküli végzett forgalomszámlálással telt. Erre azért volt szükség, hogy a későbbiek folyamán be lehessen mutatni az ellenőrzés hatásait a határforgalomra. A korábbi határforgalmi akciók jellemző hozadéka, hogy a bevezetett szigorú ellenőrzések miatt a határt átlépő kamionok száma jelentősen csökken.

A 2012. szeptember 3-án (hétfő) elindított akció során bevezetett ellenőrzések hatására az első napon 1000 darab (!) tehergépjármű nem közlekedett, a csökkenés mértéke péntekre elérte a 2000 darab (!) tehergépjárművet.

Az akció második hetétől kezdődően csak Rajkán, Vámosszabadiban és Parassapusztán maradt fenn a 24 órás ellenőrzés, a többi határátkelőhelyhez rendelt ellenőrzési helyszínen csak szűrőpróbaszerű (napi 1-2 órás) ellenőrzések történtek. Az időszakos ellenőrzések hatására ezekben az időszakokban a forgalom több helyszínen szinte a nullára csökkent. A 24 órás ellenőrzéssel érintett helyszíneken Rajka kivételével jelentős volt a forgalom csökkenése. 2012. október elejétől fokozatosan visszaállításra került a 24 órás ellenőrzés az akció első heti végrehajtásának megfelelően. A visszaállított 24 órás ellenőrzés tapasztalatai alapján megállapítható, hogy az első napokban a belépő teherforgalom megközelítőleg a nulladik nap adataival megegyező volt, míg néhány nap elteltével a forgalom jelentősen csökkenni kezdett, amely tendencia később állandósult.

A tehergépjárművek csökkenésének a mértéke statisztikai adatokkal alátámasztva 1600 darab tehergépjármű volt naponta. A hétvégi forgalom nem lett szerepeltetve a statisztikában.

A nem közlekedő járművek (alaposan feltételezhető, hogy ezek megrakott járművek lettek volna, vagy üres járművek, de illegálisan megrakottnak tüntették volna fel a fiktív adó-visszaigénylések végrehajtása érdekében) ÁFA tartalmát csak becsülni lehet.

A fentieket alátámasztják az akció során észlelt alábbi jelenségek, amelyek bizonyítják, hogy a NAV ellenőrzése rendkívüli zavart okozott az ÁFA elcsalására szakosodott gazdálkodók jól bejáratott ügymenetében.

- Az ellenőrzés első napjaiban több kamion visszafordult a határ előtt és visszament Szlovákiába.
- Az első napokban leálltak a konténeres szállítások, később korlátozták azokat.
- A konténeres ruhaszállítmányokat szétpakolták kisebb járművekbe, hűtőkamionokba.
- Nem vállaltak a fuvarozók fuvarát a határok vonzáskörzetében.
- Konvojban érkeztek az ellenőrzés kikerülése érdekében.
- Taktikai ügyletekkel próbálták akadályozni a gazdálkodók utolérhetőségét (Magyarországon raktárt béreltek a külföldi gazdálkodók és úgy hozták be további értékesítés céljából az árukat) sajnos eredményesen.
- Operatív információk megerősítették, hogy az ÁFA csalók nem tudtak mit kezdeni a helyzettel.
- Csak egy panasz érkezett az ellenőrzésre a három hónap alatt, azt is be tudtuk azonosítani. (Ellenőrzés alá vont személy volt, akinél jelentős összegű készpénz volt kereskedelmi ügylet kiegyenlítése céljából)

- A közlekedő járművek esetében rengeteg kétes címmel és kétes ügymenettel találkoztak járőreink.
- Szlovákiai kollégáktól kapott információ alapján Szlovákiában 2003. év óta több a visszaigényelt ÁFA mint a befizetett.
- Kétes ügymenetnél visszatartott, kísért, őrzött tehergépkocsik esetében egyetlen panasz nem érkezett!!!

Az akcióorozat eredményei

Az alábbi táblázat az akció **során felderített jogsértéseket mutatja be ügytípusonként.**

JOGSÉRTÉS DARABSZÁMA	JOGSÉRTÉS FAJTÁJA	ELKÖVETÉSI ÉRTÉK/lefoglalt áru	BÍRSÁG
36 eset	áru hamis megjelölése bűncselekmény	2 172 644 250 Ft	-
4 eset	áru hamis megjelölése szabálysértés	420 320 Ft	-
6 eset	szerzői vagy szomszédos jogok megsértése bűncselekmény	47 183 000 Ft	-
4 eset	hulladékgazdálkodás rendjének megsértése bűncselekmény	4405 kg lejárt szavatosságú kávé 3 tkg használt akkumulátor	(nem ismert)
1 eset	visszaélés kábítószerrel bűncselekmény	(fogyasztási mennyiségű) hasisgyanta	-
2 eset	költségvetési csalás bűncselekmény	127 64 600 Ft	-
1 eset	közokirat-hamisítás bűncselekmény	üres szerviz könyvek, különféle bélyegzők	-
5 eset	magánokirat-hamisítás bűncselekmény	(pihenőidők igazolására szolgáló dokumentumok hamisítása)	-
1 eset	polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos	45 806 Ft, petárdák, tűzijátékok	-

	szabálysértés		
5 eset	minőségi tanúsítási kötelezettség megszegése szabálysértés	300 000 darab jelöletlen tojás, jelöletlen nyers tojáslé, paradicsom magyar árunak feltüntetve, kétes eredetű fagyasztott csirkehús	-
439 eset	közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése	túlsúlyos járművek, egyéb kisebb szabálytalanságok	feljelentés a rendőrség részére/ rendőrség eljárta a helyszínen
166 eset	áru fuvarozási szabályok valamint a vezetési és pihenőidőre vonatkozó szabályok megsértése	közigazgatási eljárások bevezetve	36 327 000 Ft közigazgatási bírság kiszabva
6 eset	jövedéki jogsértés	30 csomag Marlboro cigaretta, 2500 liter gázolaj, 70 liter, 74 liter, 40 liter, 40 liter gázolaj illegális behozatala	50 000 Ft 170 000 Ft 20 000 Ft
2 eset	fémkereskedelmi jogsértés (szabálytalan szállítás)	fémhulladék kísérőokmánya hiányosan volt kitöltve	-

A felderített jogsértéseknek köszönhetően a lefoglalt áruk ÁFA nélküli forgalomba hozatala nem történt meg.

Az összes felderített jogsértés: 678 darab

A jogsértések során kiszabott és részben beszedett bírságok összege: 36 567 000 Ft.

Az akció során, a határátkelőhelyeken végrehajtott egyéb intézkedések (kísérések, visszatartások) eredményei, a vám- és pénzügyőri szakmai ág és az adó szakmai ág együttműködésének hozadéka.

A BorderSK akció folyamán folyamatos volt az adó szakmai és a vám- és pénzügyőri szakmai ág együttműködése, fejlődött az információk ellenőrzésének a hatékonysága és a közös intézkedések végrehajtása.

Az írásbeli összefoglalókból nyert adatokból megállapítható, hogy az akció során (a jogsértések felderítésén kívül) összesen több mint 200 intézkedés történt az alábbiak szerint:

- Hitelt érdemlő tulajdonjog igazolása érdekében jármű visszatartás, befogadó nyilatkozat kérése kétes címzett, valamint kétes ügylet ellenőrzése miatt: közel 200 eset
- Gyanús vagy tartozással rendelkező címzett részére érkező szállítmányok tényleges NAV kísérése: 36 alkalom (Az ilyen kísérések alkalmával tapasztaltuk, hogy lakatlan telephelyre, engedélyekkel nem rendelkező raktárakba, illegális csomagoló üzemekbe érkeztek áruk, valamint tapasztaltuk azt is, hogy a fuvarokmányokon feltüntetett gazdálkodóktól eltérő címzettekhez kerültek az áruk. Gyakran a kíséret során az áru több alkalommal is tulajdonost váltott. Kíséret alkalmával több esetben előfordult, hogy az árut nem vette át senki, hanem visszaküldték a feladó részére.
- A határ közelében ellenőrzött tehergépkocsik esetében 25 alkalommal küldtünk értesítést a NÉBIH részére, ha az élelmiszer szállítmány dokumentumai, jelölései a szállítás során nem volt rendben. A NÉBIH a lerakóhelyeken tette meg a további intézkedéseket.
- Több száz szállítás adatai kerültek átadásra az adó szakmai és a nyomozati szervek részére. (Betonacél porgetés, használt ruhás ügyek, cukor ügyek, repce ügyek, stb.) Sok szállítás adata (fuvarlevelek, számlák) a kamionok fülkéjének átvizsgálása során került elő.
- Végrehajtás alá vont tartozással rendelkező gazdálkodók részére érkező szállítmányok kíséretét követően, az adó szakmai ág 26 alkalommal végzett sikeres végrehajtást, melynek során összesen 442 919 152 Ft értékben foglaltak le árut, vagy fizettették be a tartozás összegét készpénzben. A fentiekén túl lefoglalásra került még 5 raklap kávé és egy kamionnyi (24 tonna cukor).
- A kísérések során 20 kamion címzettje döntött úgy, hogy a szállítmányt nem veszi át vagy a tartozása miatt, vagy mert nem akart a NAV látókörébe kerülni. (Ezek a szállítmányok (3 konténer kínai ruházati termék, 3 tkg. burgonya, 5 tkg. cukor, 1 tkg. harci jármű, 2 tkg. használt ruha.) A szállítmányok ÁFA tartalma: megközelítőleg: 8 900 000 Ft.
- A NÉBIH intézkedése nyomán 1 darab fagyasztott csirkét, zöldség-gyümölcsöt, fagyasztott pulykamellet és cukrot szállító kamion került visszafordításra. A szállítmányok ÁFA tartalma: megközelítőleg 5 000 000 Ft.
- A Magyarországra irányuló és ellenőrzés alá vont szállítmányok rögzítésre kerültek az ÁMEN rendszerbe. A rögzített szállítmányok mennyisége 18 000 – 20 000 darab kamion között van. A rögzítések bevételi hozadéka felbecsülhetetlen, figyelemmel arra, hogy a kétes címzettek háttérének lekérdezése alkalmával szinte minden alkalommal azzal találoztunk, hogy nem tesznek adóbevallást, vagy nullás adóbevallást tesznek, közösségi forgalmat nem jelentenek le. Az ÁMEN rendszer és az adóbevallások összevetése alapján ki lehet szűrni azokat a cégeket, amelyek az adóelkerülés érdekében kerültek létrehozásra vagy azokat, amelyeket az adóelkerülés érdekében a számlázási láncolat élére állítottak be.

- Véleményünk szerint az ÁFA bevételek év végi alakulásában látni kell a pozitív változásokat, hiszen az kézzel fogható tapasztalat, hogy azon cégek egy része, amelyek az ellenőrzés során képbe kerültek, elkezdtek tartozásaikat rendezni és vélhetően adóbevallásaikban is jogkövető magatartást fognak tanúsítani. Azok a cégek akik szervezett módon üzletszerűen végzik az adóelkerülő magatartásokat a fenti módon behatárolhatóak.

Az akció során a Nemzeti Élelmiszer-lánc Biztonsági Hivatallal (továbbiakban: NÉBIH) kialakított együttműködés tényleges eredményei, közös ellenőrzések hozadéka.

Az akció során egyértelműen megállapíthatóvá vált, hogy az adóelkerülésre irányuló magatartások jelentős része az élelmiszer termékek vonatkozásában jelentkezik. A gazdálkodók egy része az adóelkerülésre irányuló magatartásuk mellett az élelmiszer biztonságára vonatkozó jogszabályokat megszegik, így próbálnak az ellenőrzést végző hatóságok elől rejtve maradni. Figyelemmel arra, hogy sok esetben a NÉBIH munkatársainak szankciórendszere jobban alkalmazható, valamint közös érdekünk a jogsértések feltárása, szankcionálása, kiváló együttműködés alakult ki a NAV és a NÉBIH között. Megállapítható, hogy a két hatóság együttes intézkedése növeli a hatékonyságot, ami a BorderSK akció során kézzel foghatóan megnyilvánult.

A NÉBIH intézkedése nyomán több kétes eredetű szállítmány került megsemmisítésre illetve visszafordításra:

Visszafordított szállítmányok:

Fagyasztott csirke, zöldség-gyümölcs, fagyasztott pulyka, cukor,

Megsemmisített szállítmányok:

300 000 darab jelöletlen tojás, jelöletlen nyers tojáslé, hűtött-fagyasztott sertéshús, savanyított káposzta hordókban 24 000 kg, nyers hűtött csirke.

A megsemmisített szállítmányok ÁFA vonzata összesen megközelítőleg: **5 000 000 Ft.**

Jelöletlen élelmiszer szállítmányok miatt (burgonya, zöldség, hagyma, káposzta, paradicsom,) megkeresésünket követően több alkalommal intézkedett a NÉBIH. Eljárásaik során több millió forint bírság került kiszabásra.

Kétes címezett miatt kísért cukorszállítmányok során több közös akció került végrehajtásra, melyek során két alkalommal illegális csomagoló üzem került felderítésre, több alkalommal pedig olyan telephelyek, amelyek az első betárolási helyre vonatkozó bejelentési kötelezettségüknek nem tettek eleget. A nyomon követhetőség elmaradása miatt, több tonna élelmiszer (cukor, étolaj, stb.) került zárolásra és több millió forint bírság került kiszabásra.

A BorderSK akció jelentős tapasztalattal gazdagította mind a vám- és pénzügyőri, mind az adó szakmai ágat. Az akció további hozadéka, hogy a kétes eredetű cégek kiszűrésére és a számlázási láncolatok felderítésére új lehetőségek nyíltak.

Folytatás: ZB13

A ZB13 akció a BORDER SK akció tapasztalatainak felhasználásával és a címezettek adatainak új metodika szerinti lekérdezésével (Központi Ügyelet bevonása) indult. Az akció

eredményeit tételesen nem sorolom fel, elegendő annyit elmondani, hogy a BORDER SK akcióhoz hasonlóan meghökkentők a számadatok.

A belépő tehergépjárművek száma csökkent, a bűncselekmények felderítése az akció első három hónapjában folyamatos volt, az adótartozással rendelkező címzettektől a lefoglalás folyamatos (illetve a NAV ellenőrzés hatására a fizetési hajlandóság kiemelkedő lett), jelöletlen élelmiszerszállítmányok lefoglalása megsemmisítése rendszeres.

A belépő szállítmányok ellenőrzése során megállapítható, hogy sok az új alapítású vállalkozás, amelyek előzménnyel nem rendelkeznek. Az adóelkerülő magatartások továbbra is láthatóak, de a kétes szállítmányok száma jelentősen lecsökkent. Fontos azonban megjegyezni, hogy vannak olyan vállalkozások, akik olyan módszerrel hozzák be az országba az árut, amelynek nyomon követését a jelenlegi jogszabályi háttérrel nem lehet biztosítani.

A jogszabályok módosítására olyan javaslatok születtek, amelyekkel az ellenőrzés hatékonyságát növelni lehet, a beérkező áruk nyomon követését hatékonyan (kísérés nélkül) biztosítani lehet, a jogsértőkkel szemben megfelelő szankciók alkalmazására nyílhat lehetőség. A legfontosabb eredmény azonban az lesz, amikor az ÁFA megfelelő módon befizetésre kerül, illetve a jogosulatlan ÁFA visszaigénylések száma jelentősen lecsökken.

Gutyán Tibor
pénzügyőr alezredes,
az ismerttetett akciósorozat irányítója,
NAV Közép-dunántúli Regionális
Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság